

שיחה לעם

רעיון תמציתי לפרשת השבוע - מהרבי מליובאוויטש

ריחוק - רק מתוך אהבה!

לפסוק אם היהודי התנתק חלילה ממחנה הקדושה⁷. כיון שמחמת אהבתו לכל ישראל הרי הוא לא יחסוך כל מאמץ ויחקור וידרוש אצל החכם לגבי פסק הדין, תוך השתדלות חזקה שלא לטמא ולהוציא ממחנה ישראל⁸.

פסק הכהן מיוסד בוודאי רק על התורה⁹, ולכן מראים תחילה את הנגע לפני החכם כדי שיאמר לכהן מה לפסוק. אך דווקא על הכהן מוטל לפסוק בפועל את דין המצורע, כיון שרק הוא יחוש במלוא חומרת העונש¹⁰. כאשר הכהן מחליט ופוסק 'טמא אתה' - הרי זה לאחר כל הניסיונות לטהר. אראז ברור בוודאות שזהו דינו האמיתי של המצורע על-פי התורה¹¹.

מכאן הוראה בעבודת ה' לכל אחד:

כאשר רואים יהודי אשר אינו מתנהג כראוי, עד כדי כך שנראה כאילו הוא הוציא את עצמו מכלל ישראל ואינו ראוי להיות עוד בתוך 'מחנה ישראל'. אומרת על כך התורה, שאפילו חכם הבקי בכל מכמני התורה, אין ביכולתו להוציא אל מחוץ למחנה על בסיס שיקול-דעת תורנית בלבד. תחילה עליו לאחוז במידתו של הכהן 'איש החסד' - אהבת ישראל אמיתית, ואם זו חסרה אצלו, הרי אין ביכולתו לפסוק בדין זה. יתכן שפסק דינו יושפע ממידות לא מבוררות ולא יהיה מתוך שיקול-דעת תורנית טהורה.

יתירה מזו, אם הוא בוחר לפסוק בדין זה ומרחיק את היהודי אל 'מחוץ למחנה', למרות שחסר אצלו באהבת ישראל אמיתית - הרי הוא אומר לשון הרע ואף מוציא שם-רע¹². שהרי נגע הצרעת כשלעצמו אינו מטמא כלל עד אמירת 'טמא אתה' על ידי הראוי לכך. בהוצאת שם-רע זו הרי הוא בעצמו נחשב כמצורע¹³ ותקנתו היא 'בדד ישב מחוץ למחנה מושבו'. כל עוד שהוא מסתכל על יהודי אחר בעין לא טובה - עליו להיבדל מסביבתו ולא לפגוע בהם בדברי לשון הרע ובהוצאת שם-רע.

כאשר נתנהג באהבת ישראל אמיתית - 'אהבת חנים' לכל יהודי באשר הוא, אראז תתבטל סיבת הגלות - 'שנאת חנים', ותיכף ומיד תבוא הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו.

(על-פי לקוטי שיחות חלק כז)

⁷ ראה לשון הכתוב על הכהנים: "בם בחר ה' אלוהיך לשרתו ולברך בשם ה' - ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע" (דברים כ"א ה'). שמשום שהם מברכים את ישראל, לכן הם נבחרו לפסוק בדין הנגעים.

⁸ [הכוונה היא גם להוצאה מחוץ למחנה בגשמיות, וגם לקביעת מצבו ברוחניות - שהוא מנותק ממחנה הקדושה].

⁹ [כפי הדין בהנהגת אהרן 'אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות - ומקרבן לתורה' (אבות פרק א' משנה י"ב)]. כלומר, הוא קרב אותם אל התורה ולא את התורה אליהם. הוא לא 'התאים' את התורה והמצוות לרוח הבריות על ידי שינויים ופשרות, אלא רומם את הבריות כדי שיקבלו את התורה כפי שהיא - לקוטי שיחות חלק ב' פרשת בהעלותך שיחה ב' אות א].

¹⁰ ואף שגם כהן קטן ושוטה יכולים לטמאות את המצורע (רמב"ם שם הלכה ב'), הרי העיקר הוא שאמירת פסק הדין בפועל היא על ידי מי שמציאותו הוגדרה כ'איש חסד' [וראה בכסף-משנה שם הלכה ב', שהשוטה האמור כאן נקרא כך רק ביחס לחכם, אך הוא צריך להיות פיקח קצת כדי שיבין מה שמסביר לו החכם. אין שם החולקים על כך].

¹¹ כן הוא גם בנוגע לטהרת המצורע. הכהן יעשה ככל יכולתו כדי למהר ולוורו את טהרתו בהקדם האפשרי. ולהעיר, טהרת המצורע היא בנוסף לכך גם מצווה (תורת-כהנים בסוף הפרשה. אך בשומאית יש מחלוקת בדבר - מועד-קטן דף ז' עמוד ב').

¹² כפי הדין, איסור לשון הרע הוא אף כשהדברים נכונים, אך הוצאת שם רע היא רק כאשר הדברים שקריים ואינם אמיתיים (רמב"ם הלכות דעות פרק ז' הלכה ב').

¹³ כדברי חז"ל (ערכיך ח' ט"ו עמוד ב') על הפסוק "זאת תהיה תורת המצורע" - "זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע". וגם, עונש הנגעים בא אף על אמירת לשון הרע (שם).

פ רשת תזריע עוסקת בדיני המצורע. כדי לברר את דינו של נגע הצרעת, על המצורע לפנות לחכם הבקי היטב בדיני הנגעים על-מנת שיראה את הנגע וייתן עליו את חוות-דעתו. אם החכם אמר שהנגע טמא, הולך המצורע אל הכהן כדי שיאמר עליו 'טמא אתה' ורק לאחר מכן נטמא האדם. גם כאשר נרפא נגע הצרעת, הרי הוא טמא עד שיאמר לו הכהן 'טהור אתה'¹.

למעשה, אמירה זו של הכהן הינה תנאי הכרחי להחלת הטומאה על האדם, ובלעדיה הוא אינו טמא כלל ועיקר². יתירה מכך, אף במקרה שהכהן אינו בקי בדינים אלו ואמירתו 'טמא אתה' היא אך ורק על סמך דברי החכם - נטמא האדם רק משעת פסיקת הכהן¹. דין זה, ייחודי הוא בהלכות נגעים ולא מצינו כדוגמתו בכל התורה כולה.

נשאלת השאלה: מה נשתנה דין טומאת צרעת משאר דיני התורה ואף מהטומאות האחרות, שרק דינו של המצורע נחרץ על-ידי כהן בלבד³?

ובכלל צריך להבין: מאחר והכהן שאינו בקי בין כה וכה סומך על חוות-דעתו של החכם, מדוע חשובה כליכך אמירתו של הכהן 'טמא אתה'!?

והביאור בזה:

טומאת נגע צרעת, חמורה משאר כל הטומאות. דין המצורע הוא לצאת מחוץ למחנה ולשבת שם בבדידות מוחלטת עד טהרתו⁴. חומרה זו, מלמדת כמה חמור מצבו הרוחני. הוצאתו אל מחוץ למחנה מורה על כך שהוא יצא לגמרי ממחנה הקדושה, הוא יצא כביכול מתחום מחנה ישראל.

זוהי איפוא הסיבה שהתורה מסרה לכהן את קביעת הטומאה בנגע הצרעת. הכהן הוא 'איש החסד'⁵ ולכן הוא נבחר 'לברך את עם ישראל באהבה'⁶ מידי יום את ברכת-כהנים. דווקא הוא רשאי

¹ רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק ט' הלכות א.ג.

² גם לאחר שהחכם אמר את דעתו "אין שם תורת טומאה" (רש"י פרק י"ד פסוק ל"ו).

³ ואף שזוהי גזירת הכתוב (רש"י פרק י"ג פסוק ב'), הרי גם במצוות המוגדרות כחוקים "ראוי להתבונן בהם, וכל מה שאתה יכול ליתן לו טעם - תן לו טעם!" (רמב"ם סוף הלכות תמורה).

אכן, כמה מפורשים נתנו טעם לכך שטהרת המצורע היא דווקא על ידי הכהן. לדוגמא, מובא ביכ"ל יקר' (פרק י"ג פסוק ב') שהנגעים באים בגלל לשון הרע, נסות הרוח וחמדת הממון, לכן טהרתם היא דווקא על-ידי הכהן. כיון שכל מי שהוא 'מצורע אהרן נמצא בו שלוש מידות טובות הפכיות' מאלו: מידת השלום, מידת הענוה ומדת ההסתפקות. ניתן אף להוסיף ולבאר, שהכהן מטרה את המצורע כיון שהוא קשור ביותר לתחום הטהרה, שהרי אסור לו להיטמא. אך בכל אלו לא הובא כל טעם שצריכה בעיקר הסבר. שכן זה שהוא מטרה מובן בפשטות, כיון שבתחילה הוא טימא לכן הוא צריך גם לטהר.

⁴ כלשון הכתוב: "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (פרק י"ג פסוק מ"ו), שלא יהיו שאר טמאים יושבים עמו (רש"י). ובפשטות, עליו להיבדל אף ממצורעים אחרים [כן מובן מהמשך לשון רש"י שם: "מה נשתנה משאר הטומאות נקבעת על-ידי הכהן. יתירה מזו, דווקא קביעת הטומאה צלע ידי הכהן, היא זו "ויהי מובדל ומפורסם לבדו עד שלא יתעסק בשחית הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע", וכן כתב הרמב"ם בתורת-כהנים שם: "שיהא כמנונה". וראה עוד בלקוטי שיחות חלק כ"ב שיחה לפרשת תזריע-מצורע ה' ובהערה 49].

⁵ ראה דברים פרק ל"ג פסוק ח': "תומך ואורך לאיש חסידך" [ונקרא חסיד לפי "שהוא מושך כח ממדת החסד שהיא מדתו של כהן" - רמב"ם בחיי].

⁶ ראה זוהר חלק ג' פרשת נשא דף קמ"ז עמוד ב' (הובא בשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן סימן קכ"ח טעף ט"ו), שאם הוא שונא את הציבור או שהציבור שונאים אותו (וממילא הוא לא מברך אותם באהבה). הרי זו סכנה עבור הכהן המברך. וראה עוד שם פרשת עקב (רע"א מוה"מנא) דף רב"ע עמוד ב', שבגלל היות הכהן איש חסד הוא נבחר לברך את ישראל.